

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра управління та освітніх технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету
Інна САВИЦЬКА
2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри управління та
освітніх технологій
Протокол № 12 від 14 травня 2024 р.
Завідувач кафедри управління та
освітніх технологій
Сергій КУБИЦЬКИЙ

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП « Міжнародні відносини,
суспільні комунікації
та регіональні студії»
Сергій БІЛАН

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: Білан Людмила Леонідівна, доцент кафедри управління та
освітніх технологій, кандидат педагогічних наук, доцент

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки	2 (2024/2025 н.р.)	
Семестр	4	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Лабораторні заняття	–	
Самостійна робота	90 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів з методологічними засадами дослідження в галузі країнознавства, навчити їх організовувати науковий пошук, оформлювати звіт про наукове дослідження в необхідній формі (тези, стаття, монографія, реферат, курсова, дипломна, дисертація тощо), представляти свої результати на наукових конференціях і семінарах.

Завдання – навчити обґрунтовувати актуальність обраної теми дослідження, обирати оптимальні шляхи досягнення мети і розв'язання поставлених у роботі завдань, визначати об'єкт і предмет дослідження, аналізувати науково-методичну літературу, літературно і технічно оформлювати наукові результати, визначати їх практичну значущість і наукову новизну.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- принципи дослідження в галузі міжнародних відносин;
- визначення об'єкту, предмету, мети, завдань дослідження;
- етапи наукового дослідження;
- типи наукових звітів;
- принципи, етапи підготовки і проведення наукових досліджень;

вміти:

- вибирати та формулювати проблему дослідження;
- шукати необхідну наукову інформацію;
- обирати методологічну основу дослідження
- реферувати літературні джерела;
- брати участь в науковій дискусії;
- формулювати об'єкт і предмет дослідження;
- формулювати і перевіряти наукові гіпотези;
- формувати комплекс методик для дослідження обраного предмету;
- збирати емпіричні дані;
- проводити обробку та інтерпретацію емпіричних даних;
- оформлювати наукові звіти;
- представляти результат дослідження на наукових конференціях та семінарах.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

програмні результати навчання (ПРН):

ПН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

ПН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

ПН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

ПН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

ПН14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання

складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Особливості науково-дослідної діяльності														
Тема 1. Наука як продуктивна сила	1	15	1	2			12							
Тема 2. Основи методології науково-дослідної діяльності	3	15	2	2			11							
Тема 3. Опанування та використання законів у науковому дослідженні	5	15	2	1			12							
Тема 4. Здійснення наукового дослідження	7	15	2	2			11							
Разом за змістовим модулем 1		60	7	7			46							
Змістовий модуль 2. Методика здійснення наукового дослідження														
Тема 5. Науково-дослідна робота студентів	9	15	2	2			11							
Тема 6. Інформаційна база наукових досліджень	11	15	2	2			11							
Тема 7. Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	13	15	2	2			11							
Тема 8. Організаційні аспекти формування науково-педагогічних кадрів	15	15	2	2			11							
Разом за змістовим модулем 2		60	8	8			44							
Усього годин		120	15	15			60							

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукове дослідження: загальні засади та принципи	2
2	Логічна структура наукового дослідження	1
3	Процес наукового дослідження, його характеристики та етапи проведення.	2
4	Методи і техніка наукових досліджень: емпіричний та теоретичний рівні.	2
5	Науково-дослідна робота студентів.	2
6	Інформаційне забезпечення наукової роботи.	2
7	Курсова, дипломна роботи: написання, оформлення, захист.	2
8	Наукові публікації як форма наукової звітності	2
Разом		15

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність наукового дослідження в міжнародних відносинах	10
2	Характеристика принципів наукового дослідження.	10
3	Логічна структура наукового дослідження.	10
4	Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	10
5	Теоретичні методи дослідження.	10
6	Прикладні дослідження.	10
7	Емпіричні методи соціально-педагогічного дослідження.	10
8	Моніторинг процесу, оцінка та оформлення результатів соціально-педагогічного дослідження.	10
9	Процедура підготовки наукових публікацій	10
Разом		90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести.
- інші види.

6. Методи навчання

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1575>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Абрамов В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень (дослідницькі та інноваційні процеси в державній службі) : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. І. Абрамов, В. Х. Арутюнов. Київ: КНЕУ, 2019. 178 с.
2. Арутюнов В. Х. Методологія соціально-економічного пізнання :

навч. посібник. / В. Х. Арутюнов, В. М. Мішин, В. М. Свінціцький. Київ: КНЕУ, 2021. 353 с.

3. Глухарев, С. М. Конспект лекцій з курсу «Методологія наукових досліджень» (Методологія економічних досліджень) (для магістрів спеціальності 8.03050401 «Економіка підприємства») / С. М. Глухарев; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. 112 с.

4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. поібн., 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 144 с.

5. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 2021. 622 с.

6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. / О. В. Крушельницька. Київ: Кондор, 2020. 206 с.

7. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

8. Методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для спеціальності 242 «Туризм» / В.В. Джинджоян, С.Е. Сардак. Дніпро: ДГУ, кафедра ЕМТД, 2019. 27 с.

9. Основи наукових досліджень: навчальний посібник ектромеханіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І. Замулко, О. С. Іщенко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 120 с.

10. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 254 с.

11. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підручн. / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2021. 317 с.

12. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. Посібник. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2022. 240 с.

13. Законодавство України з офіційного сайту ВР України: <http://zakon1.rada.gov.ua>

14. Сайт Національної академії наук України: <http://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>

15. Сайт Міністерства освіти і науки України: www.mon.gov.ua

16. Сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>